

RIKTLINJER RÖRANDE INAKTIVA DOKTORANDER

Riktlinjerna har fastställts av samtliga fakultetsnämnder i april respektive maj 2010 (dnr CF 10-41/2010).¹ De har senast ändrats av rektor den 8 december 2011.²

I dessa riktlinjer beskrivs ett administrativt förfarande för att följa upp inaktiva doktorander, utreda skälen till att de inte studerar aktivt och vidta de åtgärder som är lämpliga i det enskilda fallet. Ansvarig för detta är prefekten.³

Riktlinjerna syftar i första hand till att säkra att en doktorand som överväger att avsluta sin utbildning vid ÖU kan göra det under insyn och rättssäkra former, dvs. att han eller hon får god information om konsekvenserna av att avsluta utbildningen och inte påverkas otillbörligen att vare sig sluta eller fortsätta utbildningen.

I vissa fall kan institutionen vidta åtgärder i utbildningen eller studiesituationen som medför att doktoranden i fortsättningen kan bedriva studier aktivt och slutföra sin utbildning. I andra fall kan det vara aktuellt att inleda ett ärende enligt reglerna om indragning av handledning och andra resurser för doktoranden i fråga.⁴ Dessa situationer behandlas endast kortfattat i riktlinjerna.

KONSEKVENSER AV ATT EN DOKTORAND FRIVILLIGT AVSLUTAR SIN UTBILDNING UTAN EXAMEN

Högskoleförordningen saknar regler om att en doktorand själv kan avsluta sina forskarstudier utan att ta examen. En doktorand måste ändå anses ha rätt att avsluta sina studier i förtid och därmed avstå från sin utbildningsplats.

Genom att meddela universitetet sitt beslut avstår doktoranden från sin utbildningsplats vid angivet datum. Om doktoranden senare önskar återuppta studierna får han eller hon ansöka om att åter bli antagen till utbildningen.

När universitetet har utrett ärendet enligt nedan och registrerat avbrottet ska ärendet anses vara avslutat hos universitetet. Då upphör universitetets skyldigheter gentemot doktoranden att tillhandahålla utbildning.

¹ Beslut av Fakultetsnämnden för ekonomi-, natur- och teknikvetenskap den 28 april 2010, Fakultetsnämnden för humaniora och socialvetenskap den 29 april 2010, Fakultetsnämnden för medicin och hälsa den 27 april 2010 samt Fakultetsnämnden för utbildningsvetenskap (särskilt organ för lärarutbildning) den 4 maj 2010 (dnr se ovan). Riktlinjerna har beslutats på uppdrag av rektor (beslut nr 27/2010, dnr CF 10-41/2010).

² Rektors beslut Konsekvenser av organisationsförändringar – institutionsbenämningar (dnr CF 13-519/2011 och 12-666/2010)

³ Se universitetets arbetsordning och fakultetsnämndernas delegationer

⁴ 6 kap. 30 § högskoleförordningen

Kommentar: Rätten till utbildningsbidrag och doktorandanställning förutsätter att doktoranden bedriver utbildning eller har godtagbart skäl att inte göra det en viss period.⁵ En doktorand som har sådan studiefinansiering från universitetet och vill avsluta sin utbildning kan normalt antas vilja avstå också från sin studiefinansiering. Om så inte sker ligger det på universitetet att se till att anställningen eller bidraget upphör.

UTREDNINGEN OCH FÖRFARANDET

Om en doktorand inte studerar aktivt och det kan antas att han eller hon överväger att avsluta utbildningen ska doktorandens studiesituation utredas skyndsamt.

Prefekten ansvarar för utredningen. Det främsta syftet med utredningen är att universitetet ska försäkra sig om att doktoranden har den information som krävs för ett oberoende ställningstagande angående de fortsatta studierna och att doktoranden inte blir utsatt för otillbörlig påverkan att fortsätta eller avsluta utbildningen.

All kommunikation med doktoranden under utredningen ska dokumenteras och sker under prefekten ansvar.

Doktoranden ska ges skriftlig information om konsekvenserna av att avsluta utbildningen, bl.a. det som anges under avsnittet *Konsekvenser av att en doktorand frivilligt avslutar sin utbildning utan examen* ovan.

a) Om prefekten bedömer det uppenbart att doktoranden på eget önskemål avslutar sina forskarstudier vid ÖU kan institutionen genast be doktoranden om ett slutligt skriftligt besked i ärendet (se nedan).

b) Om det *inte* är uppenbart att doktoranden själv önskar avsluta utbildningen ska han eller hon genast informeras angående sina rättigheter att under alla omständigheter fortsätta studierna under utredningstiden. Prefekten ska kalla doktoranden och handledarna till ett möte för en genomgång av förutsättningarna för fortsatta forskarstudier. Företrädare för studenterna och doktorandens fackliga företrädare ska kallas till mötet, om inte doktoranden motsätter sig det. Eventuella alternativ till att avsluta utbildningen ska klargöras, t.ex. förändringar i utbildningssituationen, förlängning för vissa slag av uppehåll i studierna enligt lokala riktlinjer eller andra åtgärder. Utredningen är klar när prefekten bedömer att syftet med den enligt ovan är uppfyllt.

Besked från doktoranden

Om utredningen visar att doktoranden önskar avsluta sin utbildning ska institutionen be honom eller henne ge ett skriftligt egenhändigt undertecknat besked om detta och ange vilket datum utbildningen avslutas och gärna även uppge skälen till ställningstagandet. Doktoranden ombeds i förekommande fall också säga upp sig från den anställning som är avsedd för studiefinansiering respektive avstå från utbildningsbidraget från den aktuella tidpunkten.

Indragning av handledning och andra resurser

Om doktoranden efter utredningen inte själv avslutar utbildningen, men det under utredningen blir ifrågasatt om doktoranden har fullgjort sina åtaganden enligt den individuella studieplanen ska prefekten i stället fortsätta utredningen enligt reglerna om indragning av handledning och andra resurser (6 kap. 30 § högskoleförordningen).

⁵ Se 5 kap. 1-2 och 7 §§ högskoleförordningen (1993:100) samt 1 och 12 §§ förordningen om utbildningsbidrag för doktorander (1995:938).

Institutionens åtgärder

När doktoranden har lämnat ett slutligt skriftligt besked om att han eller hon önskar avsluta sin utbildning utan examen ansvarar prefekten för att nödvändiga beslut fattas och att det görs en summering av doktorandens utbildningssituation, ett slags bokslut.

- Eventuella oregistrerade studieresultat och redan beslutade tillgodoräknanden ska inventeras.
- En preliminär beräkning av hittills förbrukad utbildningstid ska dokumenteras.
- Beslut om entledigande av handledarna ska fattas, varefter handledarnas uppdrag upphör formellt och faktiskt.
- Avslutande av studiefinansieringen ska i förekommande fall handläggas.

Universitetet kan och ska dock inte fatta något beslut om att godkänna att doktoranden avslutar studierna.

Registrering av avbrottet i Ladok

Studieavbrott får registreras i Ladok för doktorander som av olika skäl inte längre bedriver studier.⁶ Dessa doktorander ingår därefter inte i den nationella statistiken.

Innan själva studieavbrottet registreras i Ladok ska registreras

- beslut om entledigande av handledarna m.m. enligt ovan och
- eventuella oregistrerade studieresultat och beslutade tillgodoräknanden.

I fritextutrymmet ska antecknas

- att avbrottet är definitivt och har skett på doktorandens begäran,
- datum och diarienummer för doktorandens besked om avslutande av utbildningen,
- datum och diarienummer för den senaste individuella studieplanen och
- preliminär beräkning av använd utbildningstid med angivande av diarienummer där underlaget för beräkningen återfinns.

Själva registreringen av studieavbrott undertecknas av prefekten och utförs av Ladokenheten.

Efter det att ovanstående åtgärder har vidtagits bör universitetet, om det inte är obehövt, skicka doktoranden registerutdrag ur Ladok där ovanstående finns inlagt.

- - -

Riktlinjerna träder i kraft den 1 juni 2010.

Ändringarna den 19 oktober 2010 träder i kraft den 1 januari 2011. De avser uppdatering med anledning av ändringar i högskoleförordningen och är i dessa riktlinjer uteslutande redaktionella.

Ändringarna den 8 december 2010 träder i kraft den 1 januari 2012. De avser byte av benämningar på akademi och akademichef till institution och prefekt.

⁶ Statistiska centralbyråns (SCB) anvisningar för studieregistret Ladok